

" ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΡΙΖΕΣ "

Η μέχρι σήμερα ανθρώπινη επιστημονική έρευνα έχει καταδείξει ότι η εμφάνιση και εξέλιξη του φαινομένου της ζωής στη Γη ήταν και είναι μια μακρά φυσική διαδικασία , που ως έναν βαθμό ανάγεται στην τυχειότητα και στατιστική πιθανότητα , μέσα στο τεράστιο πλήθος φαινομένων που συμβαίνουν στο Σύμπαν ! Χρειάστηκε να συμβούν αναρίθμητοι συνδυασμοί "τυχαίων δοκιμών" και "πειραματισμών" της Φύσης στο πρώιμο και διαρκώς διαφοροποιούμενο φυσικό περιβάλλον του πλανήτη μας , για να επιτευχθεί η απαιτούμενη υψηλού βαθμού αυτοοργάνωση της ύλης , ώστε να φτάσουμε στο σχηματισμό κάποιων διακριτών , πολύπλοκων δομών και μορφών που μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως "ζωντανές" σε κυτταρικό επίπεδο και που στη συνέχεια εξελίχθηκαν , μέσα σε μια άβυσσο διαθέσιμου χρόνου δισεκατομμυρίων ετών και διαμέσου της "φυσικής επιλογής" οδήγησαν στο γιγάντιο δέντρο της Ζωής , με τον άνθρωπο να εμφανίζεται ως "πλάσμα της τελευταίας στιγμής" ! Μια ιστορία δημιουργίας , ένας αέναος κύκλος ζωής και θανάτου , που χάνεται στα βάθη του χρόνου , σε έναν κόσμο όπου "τα πάντα ρει" και για τον οποίο η ανθρώπινη έρευνα συνεχίζεται πεισματικά , αφού η Φύση πολύ δύσκολα αποκαλύπτει τα "μυστικά" και τις "αλήθειες" της !

Στα βάθη λοιπόν της προϊστορίας των ανθρώπων, για δεκάδες χιλιάδες χρόνια , πληθυσμοί σε μικρότερες ή μεγαλύτερες ομάδες βρίσκονταν σε διαρκή μετακίνηση για αναζήτηση τροφής , αλλά και συνθηκών που θα επέτρεπαν την επιβίωση . Με τη βοήθεια και των χερσαίων γεφυρών πάγου , κατά τη διάρκεια της τελευταίας παγετώδους περιόδου , άνθρωποι πληθυσμοί εξαπλώθηκαν σταδιακά στις περισσότερες περιοχές της Γης και εκτιμάται ότι περίπου 30.000 χρόνια πριν από την εποχή μας , ο *Homo Sapiens* έφτασε και σε περιοχές της Ευρώπης .

Με λίθινα , απλά εργαλεία και όπλα και με την ήδη κατακτημένη από τους προγόνους του "τέχνη της φωτιάς" , ο προϊστορικός άνθρωπος , πάντα κυνηγός και τροφοσυλλέκτης , έδινε τον σκληρό αγώνα της επιβίωσης , δείχνοντας παράλληλα αξιοθαύμαστη προσαρμοστικότητα στα δύσκολα και συχνά αφιλόξενα περιβάλλοντα του πλανήτη μας . Όμως η "αυγή του ανθρώπινου πολιτισμού" θα αργούσε ακόμη πολύ !

Ήταν ίσως αυτή η περίεργη ανθρώπινη ανάγκη για επικοινωνία και έκφραση των συναισθημάτων , που εκδηλώθηκε με αποτύπωση της

συμβολικής σκέψης στους τοίχους των σπηλαίων , η πρώτη κίνηση προς την *αυτοσυνειδησία* του ανθρώπινου όντος και της ποιοτικής διαφοροποίησής του από τα άλλα ζωντανά πλάσματα ! Είναι χαρακτηριστικό αυτής της μακράς πορείας μέχρι την ανάδειξη του ανθρώπου ως κυρίαρχου όντος , το πόσο πολύ αδύναμη και ταπεινή ένιωθε τη θέση του μέσα στο φυσικό κόσμο ο προϊστορικός άνθρωπος , σε σχέση με τα μεγάλα , δυνατά και άγρια ζώα που αντιμετώπιζε στο περιβάλλον του και δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι στις διάφορες *σπηλαιογραφίες* (η πρώτη ζωγραφική τέχνη του ανθρώπου , για να ακολουθήσει πολύ αργότερα , στις αρχές της 3^{ης} χιλιετίας π.Χ.η ζωγραφική τέχνη στους τάφους των Φαραώ της Αιγύπτου) που έχουν ανακαλυφθεί , συναντάμε μόνο αναπαραστάσεις κυνηγιού άγριων ζώων , ως επιβεβαίωση τόλμης και απόδειξη θάρρους και γενναιότητας , ή μεταφοράς κάποιων μηνυμάτων και επικοινωνίας με τα πνεύματα , ενώ λείπουν παντελώς οι αναπαραστάσεις οικόσιτων ζώων (έννοια άγνωστη για την περίοδο εκείνη) . Και κάπου εκεί μέσα στα σπήλαια , η πρόωγη ανθρωπότητα άφηνε πίσω της τις άναρθρες κραυγές και περνούσε σιγά σιγά στο στάδιο της **γλωσσικής επικοινωνίας** , σμιλεύοντας για χιλιάδες χρόνια και μέχρι σήμερα , το μοναδικό μέσα στο ζωικό βασίλειο εργαλείο πολιτισμού , τις *ανθρώπινες γλώσσες* !

Στην απεγνωσμένη του προσπάθεια να αντέξει και να διαχειριστεί τη μοναξιά του και το φόβο του απέναντι στο άγνωστο και συχνά εχθρικό και αφιλόξενο περιβάλλον του , ο άνθρωπος από τότε που απέκτησε συνείδηση της ύπαρξής του και σε όλη την πορεία του αισθανόταν πάντα την ακατανίκητη ανάγκη να βρει στηρίγματα στην τόσο εύθραυστη ζωή του και να έχει κάπου να "ακουμπήσει" ... Δημιούργησε λοιπόν και έναν από τους πιο ισχυρούς και ακλόνητους στο πέρασμα του χρόνου ανθρώπινους Θεσμούς , τη **Θρησκεία** και τη λατρεία των Θεών , στα πρόσωπα των οποίων συνόψιζε όλες τις δυνάμεις εκείνες που δεν μπορούσε να κατανοήσει ή να ελέγξει ! Και αυτό του έδωσε τεράστια δύναμη , ελπίδα και ώθηση να προχωρήσει παραπέρα και να εξελιχθεί ! Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η πανάρχαια παράδοση ταφικής απόδοσης τιμών και σεβασμού στους νεκρούς , για τους οποίους πάντα υπήρχε η βαθιά πίστη πως είχαν κάποιου είδους διασύνδεση με τον "Θείο παράγοντα" και την "αθανασία" και εκεί στόχευαν όλες οι σχετικές τελετές .

Μπορούμε λοιπόν λογικά να υποθέσουμε ότι αρχικά τουλάχιστον η **Θρησκεία** λειτούργησε ως η "*ενοποιός δύναμη*" συνεργασίας και πιο ειρηνικής συνύπαρξης μεταξύ των διάφορων ανθρώπινων ομάδων που γειτνιάζαν γεωγραφικά . Η λατρευτική παράδοση οδήγησε συχνά στο χτίσιμο μεγαλοπρεπών ναών και μεγαλιθικών κατασκευών που ξεπερνούσαν κατά πολύ τις τεχνολογικές δυνατότητες της εποχής τους και απαιτούσαν ιδιαίτερο σχεδιασμό και μεγάλο πλήθος εργατών με άριστη μεταξύ τους συνεργασία για την επιτυχή ολοκλήρωσή τους .

Στον αρχαιότερο μέχρι σήμερα ναό που έχει ανακαλυφθεί (σε περιοχή της νοτιοανατολικής Τουρκίας) και που χρονολογείται γύρω στο 11.000 π.Χ. , παρατηρούμε λαξευμένες αναπαραστάσεις άγριων ζώων σε πέτρινες κολόνες , πάνω στις οποίες δεσπόζουν μεγάλοι γεωμετρικοί ογκόλιθοι που παραπέμπουν σε ανθρώπινες μορφές . Οι κατασκευές αυτές ίσως καταδεικνύουν ένα μεγάλο και κρίσιμο **διανοητικό άλμα** του ανθρώπου , κυνηγού και τροφοσυλλέκτη ακόμη , να θεωρήσει την ύπαρξή του ανώτερη και ισχυρότερη από αυτήν των ζώων ! Τοποθέτησε έτσι τον εαυτό του σε προνομιακή θέση στο φυσικό κόσμο , κάτι που τελικά τον οδήγησε στο να πιστέψει πως μπορεί να δαμάσει και να εξημερώσει τα άγρια ζώα , αλλά και να ελέγξει και να κατευθύνει την ανάπτυξη των φυτών , μαθαίνοντας την τέχνη της **γεωργίας** ! (γύρω στο 4.000 π.Χ. Ασιάτες νομάδες κατάφεραν να δαμάσουν το άγριο *άλγο* , το οποίο στη συνέχεια αποτέλεσε αναπόσπαστο "εργαλείο" των ανθρώπινων πολιτισμών και των μεγάλων αυτοκρατοριών που ακολούθησαν , με την ταχύτητα μετακίνησης και την πολεμική δύναμη κρούσης που προσέφερε και την ίδια περίπου εποχή ήδη χρησιμοποιούνταν βοοειδή στις γεωργικές εργασίες , αλλά εκτρέφονταν και άλλα οικόσιτα ζώα) .

Δεν θα ήταν υπερβολή να υποστηρίξουμε ότι σε ορισμένες τουλάχιστον περιπτώσεις η Θρησκεία ίσως αποτέλεσε το βασικό παράγοντα που οδήγησε τις ανθρώπινες ομάδες στη **μόνιμη εγκατάσταση** και στο τεράστιο άλμα της **γεωργικής παραγωγής** , αφού οι εργαζόμενοι και οι εμπλεκόμενοι στην εξυπηρέτηση των λειτουργικών αναγκών των ναών και των λατρευτικών χώρων, έπρεπε να διαθέτουν κάποιου είδους μόνιμη διαμονή , αλλά και να τους εξασφαλίζονται τα αναγκαία μέσα για τη διατροφή τους .

Έτσι γύρω στην 7^η χιλιετία π.Χ. *σήμανε σιγά σιγά το τέλος της προϊστορίας* , με το βαθμιαίο πέρασμα των ανθρώπινων πληθυσμών από το θηρευτικό (συλλεκτικό) στάδιο στο **παραγωγικό στάδιο** (γεωργία και κτηνοτροφία) και με την παράλληλη μετάβασή τους από τη *Νεολιθική εποχή* στις πολιτισμένες κοινωνίες . Ο άνθρωπος μαθαίνει να φυτεύει σπόρους και να μαζεύει τη σοδειά , όπως σιτάρι και κριθάρι . Ως αποτέλεσμα διευρύνεται η **μόνιμη εγκατάσταση** και δημιουργούνται οι *πρώτοι οικισμοί* που αναπτύσσονται γρήγορα και εξελίσσονται στις πρώτες ανθρώπινες πόλεις . Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα σε περιοχές όπου οι συνθήκες είναι πιο ευνοϊκές , όπως οι εύφορες πεδιάδες κοντά σε μεγάλα ποτάμια . Ο γεωργός καλλιεργητής και κτηνοτρόφος χρειάζεται πλέον πολύ μικρότερη έκταση γης για την εξασφάλιση τροφής , συγκριτικά με αυτήν που χρειαζόταν ως κυνηγός και τροφοσυλλέκτης !

Από τους αρχαιότερους πολιτισμούς που προέκυψαν έτσι , είναι αυτός των **Σουμερίων** την 4^η χιλιετία π.Χ. στην περιοχή της *Μεσοποταμίας* , μεταξύ των ποταμών Τίγρη και Ευφράτη . Η *παραγωγή πλεονάσματος*

τροφής και η ανάγκη διαχείρισης και αποθήκευσής της , οδηγεί σταδιακά στην **πολιτική οργάνωση** και την **κοινωνική διαστρωμάτωση** , αλλά και στην ανάπτυξη των πρώτων μορφών **αρίθμησης** και **γραφής** (σφηνοειδής γραφή) , για την εξυπηρέτηση της **διοικητικής μηχανής** , την οποία εκπροσωπούσαν κυρίως οι **ιερείς** και παράλληλα μέρος του πληθυσμού μπορούσε πλέον να επιδοθεί σε άλλες , μη παραγωγικές , δραστηριότητες όπως το **εμπόριο** , η **τέχνη** κλπ. (Πανάρχαιοι γνωστοί πολιτισμοί αναδύθηκαν επίσης στις κοιλάδες του Νείλου , του Ινδού , του Κίτρινου και του Γιανγκτσέ ποταμών , που όπως και στην περίπτωση της Σουμερίας , οδήγησαν στο σχηματισμό των αρχαιότερων γνωστών και οργανωμένων με ένα σύστημα "θεοκρατικού σοσιαλισμού" , **πόλεων - κρατών** , με τους ναούς τους πάντα σε κεντρικές θέσεις (γνωστά είναι τα "Ζιγκουράτ" , ογκώδεις κατασκευές στη Μεσοποταμία της 3^{ης} χιλιετίας π.Χ.) και γύρω τους χτισμένους οικισμούς . Οι πόλεις αυτές στήριζαν τη γεωργική παραγωγή τους σε έξυπνα σχεδιασμένα συστήματα άρδευσης των καλλιεργιών και στη χρήση του τροχού , του άροτρου και ζώων όπως τα βοοειδή) . Επιπρόσθετα η βαθμιαία μετατροπή της οικονομίας από φυσική (**ανταλλακτική**) σε χρηματική (**νομισματική**) , ως ενιαίου μέτρου αξιών και μέσου πληρωμών , επέτρεψε τη συσσώρευση και διαχείριση του πλούτου ! (στους Σουμερίους πιστώνεται και η πρώτη υποτυπώδης χρήση νομισμάτων , που ήταν ράβδοι χρυσού και αργύρου) .

Θεωρείται λοιπόν βέβαιο πως μετά την ανακάλυψη της γεωργίας , επιταχύνθηκαν κατά πολύ οι ρυθμοί εξέλιξης των ανθρώπινων κοινωνιών , που για τουλάχιστον 100.000 χρόνια πριν παρέμεναν στάσιμοι ή σημείωναν πολύ μικρή πρόοδο ! Φυσικά σε όλη την πορεία και την εξέλιξη των ανθρώπινων πολιτισμών , τεράστια υπήρξε και η συμβολή του **εμπορίου** με τη διακίνηση και ανταλλαγή αγαθών αλλά και ιδεών , διαμέσου τόσο των χερσαίων όσο και των θαλάσσιων "οδών επικοινωνίας" ! Και όποτε προέκυπτε η ανάγκη , πάντοτε συνέβαιναν μετακινήσεις πληθυσμών , προς αναζήτηση νέων περιοχών με κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης , οπότε και δημιουργούνταν νέοι οικισμοί που στην πορεία εξελίσσονταν σε πόλεις ...

Κάπου εδώ αρχίζει σιγά σιγά να κάνει την εμφάνισή του στο νοτιοανατολικό άκρο της Ευρώπης και το "**ελληνικό στοιχείο**" με μια όμως βασική διαφορά ! Οι ελλαδικοί πληθυσμοί δεν στηρίζονταν στις μεγάλες και εύφορες πεδιάδες , όπως οι ανατολικοί πολιτισμοί , αλλά γι' αυτούς η κύρια πηγή ζωής ήταν η **θάλασσα** ! Οι θαλασσινοί λοιπόν αυτοί λαοί αποδείχθηκαν ευρηματικοί , δαιμόνιοι και σκληροτράχηλοι και μόνο έτσι κατάφεραν να χτίσουν τους δικούς τους μεγάλους πολιτισμούς !

Την 3^η χιλιετία π.Χ. οι πρώτες ομάδες **Ινδοευρωπαίων Πρωτοελλήνων** κατεβαίνουν από την περιοχή του **Δούναβη** νοτιότερα και αναζητώντας κατάλληλες και διαθέσιμες, ελεύθερες από άλλους πληθυσμούς περιοχές, μετακινούνται κατά μήκος ποταμών όπως ο **Αξιός** και τελικά καταλήγουν

στην περιοχή της **Πίνδου** (βορειοδυτική Μακεδονία και Ήπειρος) μέχρι τις αρχές της 2^{ης} χιλιετίας π.Χ. (τα αρχαιότερα ευρήματα ελληνόφωνων φύλων ανακαλύφθηκαν στα Σέρβια Κοζάνης και ανάγονται γύρω στο 2.600 π.Χ.) . Στη συνέχεια και καθ' όλη τη διάρκεια της 2^{ης} χιλιετίας π.Χ. κινούνται νοτιότερα , μεταναστεύοντας σε περιοχές της Θεσσαλίας , της Στερεάς Ελλάδας και της Πελοποννήσου (*Αιολείς , Ίωνες , Αχαιοί*) .

Ως *έναρξη της ελληνικής ιστορίας* θεωρείται η περίοδος του **Μυκηναϊκού Πολιτισμού** από τους Αχαιούς (1600 - 1100 π.Χ. / ύστερη εποχή του χαλκού) . Παρόλο που δεν υπήρξαν γραπτά κείμενα της εποχής (παρά μόνο μεταγενέστερα Ομηρικά) , υπήρξε γραφή (*Γραμμική Β*) . Είχαν βέβαια προηγηθεί σπουδαίοι πολιτισμοί όπως ο *Κυκλαδικός* και ο *Μινωϊκός* , για την ανθρωπολογική προέλευση των οποίων δεν γνωρίζουμε πολλά .

Ακολούθησε η περίοδος 11^{ος} - 9^{ος} αιώνας π.Χ. , γνωστή και ως ο "*Ελληνικός Μεσαίωνας*" , για την οποία πολύ λίγα στοιχεία είναι γνωστά . Το βέβαιο είναι ότι συνέβη *ολική κατάρρευση των πολιτισμών* και ανακατάταξη πληθυσμών στην ευρύτερη περιοχή , με την έναρξη της *εποχής του σιδήρου* και την κάθοδο των *Δωρικών φύλων* . Ελλαδικοί πληθυσμοί μετακινούνται και αποικούν τα νησιά του Αιγαίου και τα παράλια της Μ. Ασίας . Οι άνθρωποι βρίσκουν τη δύναμη να συνεχίσουν τις ζωές τους , συχνά διηγούμενοι ιστορίες ηρώων του ένδοξου παρελθόντος , οι οποίες περνάνε στην προφορική παράδοση μέχρι τον 8^ο αι. π.Χ. , οπότε τις καταγράφει ο *Όμηρος* στα γνωστά *έπη του τρωικού κύκλου* .

Η ονομασία "**Έλληνες**" φαίνεται να έχει σχέση με τους *Σελλούς* , ιερείς του *Δία* στη *Δωδώνη* της Ηπείρου . Η φυλή αυτή μετανάστευσε νοτιότερα , στη *Φθία* της Θεσσαλίας και λόγω της κοινής λατρευτικής παράδοσης των πληθυσμών , το όνομα επεκτάθηκε και επικράτησε και στην υπόλοιπη ελληνική χερσόνησο.

Η παλαιότερη ονομασία των ελληνικών φύλων ήταν το "**Γραικοί**" , που διατηρείται ακόμη και σήμερα σε πολλές ξένες γλώσσες (κατά μία έννοια το "Γραικός" μπορεί να σημαίνει Γηραίος , Παλαιός , Αρχαίος / στα τουρκικά έχουμε για τους Έλληνες τη λέξη "Γιουνάν" που σημαίνει Ίωνες) .

Ήταν λοιπόν και πάλι η *ενιαία θρησκευτική συνείδηση* με τη λατρεία του *Δωδεκάθεου* , παράλληλα με την *ανάπτυξη κοινής γλώσσας* και *αλφαβητικής γραφής* , οι σημαντικές εκείνες βάσεις πάνω στις οποίες φαίνεται πως συγκροτήθηκε κάποια πρώτη *κοινή εθνική και φυλετική συνείδηση* , κάπου στα τέλη του 9^{ου} και αρχές του 8^{ου} π.Χ. αιώνα .

Η λέξη "*Έλληνες*" εμφανίστηκε αρχικά με τους *Ολυμπιακούς Αγώνες* προς τιμή του *Δία* (8^{ος} αι. π.Χ.) και σταδιακά καθιερώθηκε μέχρι τον 5^ο αι. π.Χ. (γραμμένη συναντάται για πρώτη φορά σε επιγραφή που αναφέρεται στην 48^η Ολυμπιάδα το 584 π.Χ.) . Θα μπορούσαμε έτσι να ισχυριστούμε ότι

το 776 π.Χ. , ημερομηνία διεξαγωγής της 1^{ης} Ολυμπιάδας , είναι το χρονικό ορόσημο της **Εθνογένεσης των Ελλήνων !**

Τον 7^ο αι. π.Χ. εμφανίζεται στη Μ. Ασία , ως παράγωγο θρησκευτικών ομοσπονδιών και συνοικισμών , ο σχηματισμός των πρώτων ελληνικών πόλεων - κρατών , που εξασφάλιζαν στον πληθυσμό τους το τρίπτυχο **ανεξαρτησία - αυτονομία - αυτάρκεια** . Με τις ευνοϊκές λοιπόν συνθήκες , εκεί στις ελληνικές περιοχές της Μ. Ασίας , αναπτύχθηκε σε υψηλό επίπεδο η **ιωνική σκέψη και ζωή** , που επηρέασαν στη συνέχεια και τις μητροπολιτικές περιοχές της Ελλάδας και οδήγησαν στην ποιοτική αναβάθμιση των ανθρώπινων κοινωνιών , στην ιδέα της **Δημοκρατίας** και στα επιτεύγματα της **κλασικής περιόδου** (5^{ος} - 4^{ος} αι. π.Χ.) του ελληνικού πολιτισμού , τα οποία αποτέλεσαν τα σπέρματα του λεγόμενου **Δυτικού Πολιτισμού !**

Κατά την **Ελληνιστική εποχή** (323 - 31 π.Χ.) , που ακολούθησε το θάνατο του Μ. Αλεξάνδρου , ήταν η **ελληνιστική κοινή γλώσσα** (Αττική διάλεκτος) που είχε επικρατήσει στη λεκάνη της ανατολικής Μεσογείου , το στοιχείο εκείνο το οποίο κράτησε ζωντανό τον ελληνικό πολιτισμό και τις αξίες του ("ελληνίζω" = συμπεριφέρομαι ως Έλληνας) και μέχρι την ολική κατάλυση των ελληνιστικών βασιλείων από τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία !

Αλλά και κατά τη **Ρωμαϊκή περίοδο** , μέχρι τον 3^ο αι. μ.Χ. , ήταν ο ελληνικός πολιτισμός και τρόπος ζωής , εκείνος που επηρέασε βαθιά και υιοθετήθηκε από τους Ρωμαίους και η αφομοίωση αυτή οδήγησε στον λεγόμενο **Ελληνορωμαϊκό πολιτισμό** (και έτσι είναι ίσως ορθότερη η άποψη ότι ο δυτικός πολιτισμός βασίστηκε κυρίως στη ρωμαϊκή εκδοχή του ελληνικού)

Μετά τον **εκχριστιανισμό** της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας (4^{ος} αι. μ.Χ.) και την ιστορική συνέχειά της ως **Βυζαντινή Αυτοκρατορία** πλέον , το "ελληνικό στοιχείο" διατηρείται κυρίως και πάλι μέσω της γλώσσας και στην πορεία σταδιακά μπολιάζεται από τη νέα Θρησκεία , σε τέτοιο βαθμό , ώστε από τότε και μέχρι σήμερα , Κράτος και Εκκλησία να είναι καλώς ή κακώς , οργανισμοί συνυφασμένοι και αχώριστοι ! (Είναι αξιοσημείωτο πως μέχρι περίπου τον 9^ο αι. μ.Χ. , ο όρος "Έλληνας" στο Βυζάντιο θεωρούνταν ταυτόσημος της έννοιας "παγανιστής" και μόνο στη συνέχεια οι έννοιες "Έλληνας" και "Χριστιανός" απέκτησαν μια διαφορετική και άρρηκτη συσχέτιση , ώστε έκτοτε και κυρίως μετά το Σχίσμα των Εκκλησιών , να χρησιμοποιούμε τον όρο "ελληνορθόδοξος" , ως ταυτότητα του Ελληνισμού ! Έτσι ενώ η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία εκχριστιανιζόταν , οι Έλληνες αυτοαποκαλούνταν "Ρωμαίοι" , ένα όνομα που είχε και πολιτικές προεκτάσεις , αφού δήλωνε όλους τους ελεύθερους πολίτες της Αυτοκρατορίας και όχι την καταγωγή τους , αποφεύγοντας έτσι την υποτιμητική διάσταση που είχε τότε δοθεί στη λέξη "Έλληνας". Οι ίδιοι μάλιστα ονόμαζαν το κράτος τους Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία και όχι Βυζαντινή . Επί **τουρκοκρατίας** , η ονομασία "Ρωμαίος" εξελίσσεται στο γνωστό "Ρωμιός" , λέξη που είχε πλέον χάσει την παλιά αυτοκρατορική αίγλη της και σήμαινε περισσότερο τον καταφερτζή , τον καπάτσο , τον ξύπνιο) .

Από τη μακρινή ακόμη αρχαιότητα , αφότου οι άνθρωποι εξασφάλισαν στοιχειώδεις έστω , σταθερές συνθήκες διαβίωσης , είχαν πλέον τον απαιτούμενο ελεύθερο χρόνο να σκεφτούν και να αναρωτηθούν και για λιγότερο υλικά πράγματα , στην προσπάθειά τους να καλύψουν και τις *πνευματικές ανάγκες* τους , πέρα από τις βιολογικές . Μια άμεση συνέπεια της ακόρεστης δίψας της ανθρωπότητας να κατανοήσει το σύμπαν , αλλά και το ρόλο που η ίδια διαδραματίζει μέσα σ' αυτό , ήταν οι **κοσμογονικοί μύθοι** των λαών όλου του κόσμου . Αυτές οι *μυθολογικές προσεγγίσεις* , αρχαίες αλλά και πιο σύγχρονες , παρά τις φαινομενικές διαφοροποιήσεις τους , φαίνεται να έχουν όλες ένα κοινό υπόβαθρο. Προτείνουν μια *αρχική άμορφη κατάσταση* από την οποία αναδύθηκε και αποκρυσταλλώθηκε το σύμπαν και δέχονται ότι ο άνθρωπος αποτελεί ένα ζωντανό κύτταρο του συμπαντικού οργανισμού και ότι τα πάντα βρίσκονται σε ένα είδος *συμπαντικής εξέλιξης* . Χαρακτηριστικός είναι ο *Μύθος Κοσμογονίας* του *Ησίοδου* (Ομηρική εποχή) , σύμφωνα με τον οποίο στην αρχή όλων των πραγμάτων υπήρχε το *Χάος* , μέσα στο οποίο ενυπήρχαν «εν σπέρματι» όλα όσα θα αποτελούσαν το σύμπαν στη συνέχεια . Ενδιαφέρον παρουσιάζει μεταξύ άλλων και η *Ινδουιστική Κοσμογονία* , κατά την οποία αρχικά το σύμπαν βρισκόταν σε μια βαθιά και ασύλληπτη για το νου κατάσταση ύπνου και το *Υπέρτατο Πνεύμα* ξυπνώντας το , το γονιμοποίησε , δημιουργώντας ένα φωτεινό Αυγό , το οποίο κάποια στιγμή έσπασε με μια τεράστια έκρηξη σχηματίζοντας τα πάντα (ενδιαφέρουσα αναλογία με την μοντέρνα επιστημονική θεωρία του Big Bang !) .

Έτσι σταδιακά αναπτύχθηκε η **φιλοσοφική σκέψη** , αρχικά με βασικό άξονα την αναζήτηση της *Πρώτης Αρχής του Κόσμου* (Ιωνική Φιλοσοφία) και στη συνέχεια με στροφή στον *άνθρωπο* και την αναζήτηση της *αρετής* (Κλασική Φιλοσοφία) . Από πολύ παλιά ακόμη , οι άνθρωποι εκφράστηκαν με το *χορό* και το *τραγούδι* , την *ποίηση* , το *θέατρο* και με τις *Τέχνες* , τη *γλυπτική* , τη *μουσική* , την *υψηλή αρχιτεκτονική* , ικανοποιώντας την ανάγκη τους να μεταφέρουν και να μοιραστούν με τους συνανθρώπους τους εικόνες , σκέψεις , ιδέες , συναισθήματα ... (το "Έπος Γιλγαμές", επικό ποίημα της 3^{ης} χιλιετίας π.Χ. , που αναφέρεται στον 5^ο βασιλιά της πόλης Ουρούκ των Σουμερίων , είναι το αρχαιότερο γνωστό λογοτεχνικό έργο). Στην πορεία η μόνιμη εγκατάσταση σε συνδυασμό με την πληθυσμιακή αύξηση των κρατών , δημιούργησαν την αναγκαιότητα ενός *κώδικα συμπεριφοράς* και έτσι οι κοινωνίες οδηγήθηκαν στη σύνταξη **νομοθεσίας** (ο "Κώδικας Χαμουραμί " των Βαβυλωνίων τον 18^ο αι. π.Χ. , είναι η αρχαιότερη γραπτή νομοθεσία) .

Η ακόρεστη περιέργεια του ανθρώπου για τη φύση και τη λειτουργία των πραγμάτων του κόσμου γύρω του , τον οδήγησε σταδιακά στη συστηματική παρατήρησή τους , στην καταγραφή της συμπεριφοράς τους και στην προσπάθεια λογικής ερμηνείας των φυσικών φαινομένων , θέτοντας έτσι τις βάσεις της **Επιστήμης** , η οποία αρχικά και για πολλούς αιώνες ,

λειτούργησε κυρίως εμπειρικά , κατάφερε ωστόσο να βελτιώσει σημαντικά την ανθρώπινη ζωή και καθημερινότητα , εκτός των άλλων και με τις σπουδαίες *τεχνολογικές εφαρμογές* , αλλά και τις *ανακαλύψεις* (συχνά τυχαίες) ή τις *εφευρέσεις* , που πολλές φορές ακολουθούσαν ... (Ως αρχή της Επιστημονικής Επανάστασης, θεωρείται η παρουσίαση επιτέλους μετά από αιώνες άρνησης , του "*ηλιοκεντρικού μοντέλου*" ως νέα ριζοσπαστική κοσμοαντίληψη (!) κατόπιν δημοσίευσης το 1543 μ.Χ. της σχετικής εργασίας του Πολωνού μαθηματικού και αστρονόμου *Κοπέρνικου* , η οποία τεκμηριώθηκε μαθηματικά από τον Γερμανό αστρονόμο *Κέπλερ* . Η αντίληψη αυτή είχε πρώτα διατυπωθεί , από τον Αρίσταρχο τον Σάμιο το 280 π.Χ. , ο οποίος είχε τολμήσει να πει δημόσια τις απόψεις του, χωρίς φυσικά να εισακουστεί , αφού η ανθρωπότητα από άγνοια κυρίως αλλά και κάποια αυταρέσκεια , υποστήριζε πάντα την άποψη ότι η Γη (και ο άνθρωπος) είναι το κέντρο του Σύμπαντος Κόσμου , οπότε κάθε αντίθετη άποψη θεωρούνταν αιρετική και επικίνδυνη και συνεπώς απαγορευμένη , ιδιαίτερα από τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία κατά τη Μεσαιωνική περίοδο ! Από τους πρωτοπόρους της επιστημονικής επανάστασης , ήταν βέβαια και ο Ιταλός φυσικός , μαθηματικός , αστρονόμος και φιλόσοφος , *Γαλιλαίος* , ο οποίος εισήγαγε το *πείραμα* σε εργαστηριακό περιβάλλον , ως βασικό εργαλείο της επιστημονικής μεθόδου έρευνας , τον 17^ο αι. μ.Χ. και φυσικά ως "*απαγορευμένα σκεπτόμενος*" , υπέστη και αυτός τις σκληρές συνέπειες του θρησκευτικού φανατισμού και της μισαλλοδοξίας της εποχής του !)

Και έτσι μέσα από ένα συναρπαστικό και πολυτάραχο ταξίδι στο χρόνο και αφού η ανθρωπότητα πέτυχε μεγάλα και δύσκολα βήματα προόδου , σε όλα τα επίπεδα , κάνοντας διαδοχικά την *πολιτιστική επανάσταση της Αναγέννησης* (14^ος - 17^ος αι. μ.Χ.) , τη *Βιομηχανική Επανάσταση* με την αξιοποίηση της ενέργειας του κάρβουνου και του ατμού στην κατασκευή και χρήση των πρώτων *μηχανών* (18^ος - 19^ος αι. μ.Χ.) και την αλματώδη *επιστημονική και τεχνολογική εξέλιξη* του 20^{ου} αι. μ.Χ. , έφτασε στην τόσο σύνθετη και αμφιλεγόμενη σημερινή "*ψηφιακή εποχή*" , κουβαλώντας ως παρακαταθήκη τα "*μνημεία του παρελθόντος*" που συνδέουν τον σύγχρονο "*Αδάμ*" με τις πανάρχαιες ρίζες του ...

Όπως λοιπόν όλα τα φυσικά πράγματα , έτσι και το ανθρώπινο είδος εξελίσσεται διαχρονικά , σε μια μακρόχρονη και σύνθετη διαδρομή , κατά την οποία καταλυτικός παράγοντας προώθησης των αλλαγών είναι η *πρόοδος της γνώσης* του ανθρώπου σχετικά με τον κόσμο που τον περιβάλλει και της τοποθέτησης του είδους του μέσα στο τεράστιο *παζλ της Φυσικής Δημιουργίας* ... Και κάπου εκεί , μεταξύ της γνώσης και της αμφιβολίας , πάντοτε υπήρχε το περιθώριο να αναζητεί και να τοποθετεί τους "*Θεούς*" του , ως στέρεους , συνεκτικούς κρίκους των κοινωνιών του , αφού η "*αλήθεια*" κάθε ανθρώπινης γνώσης είναι "*σχετική*" και έχει προσωρινό χαρακτήρα , ισχύοντας μόνο μέχρι να αποδειχθεί "*λανθασμένη*" !

Αυτό όμως που δυστυχώς γίνεται φανερό σήμερα στις κοινωνίες μας , είναι ότι η ραγδαία τεχνολογική μας πρόοδος και το υψηλό επίπεδο γνώσεων και "ευημερίας" στο οποίο έχουμε φτάσει , δεν συνοδεύτηκε από αντίστοιχου βαθμού πρόοδο στα *ποιοτικά χαρακτηριστικά* του ανθρώπινου όντος ! Κάνοντας την αυτοκριτική μας , θα λέγαμε ότι ίσως εγκλωβιστήκαμε στην "ευκολία" και την "αυταρέσκεια" και μάλλον πέσαμε στην παγίδα της "ευζωίας" και του *ακόρεστου καταναλωτισμού* , τα οποία στις δυτικού τύπου κοινωνίες μας , έχουμε ανάγει σε υπέρτατη φιλοσοφία και αυτοσκοπό της ζωής μας , συχνά φτάνοντας στην υπερβολή και χάνοντας την αίσθηση του μέτρου ! Είναι αυτές οι "αθεράπευτες" ανθρώπινες αδυναμίες η *απληστία* και η *ματαιοδοξία* , που διαχρονικά ευθύνονται σε μεγάλο βαθμό για την τόσο πολλή *βία* και *αδικία* στην ιστορία του είδους μας ... !

Ο άνθρωπος πάντοτε υπέκυπτε στις *υλικές αδυναμίες* του , αλλά και δυναμικά βελτιωνόταν , στο βαθμό που κατάφερνε να κρατά υπό έλεγχο το "ζώο" που κρύβει μέσα του , θέτοντας τις πράξεις του υπό την κρίση *ανώτερων λειτουργιών του εγκεφάλου του* , που συνοψίζονται σε όρους όπως συνείδηση , λογική , πνεύμα , ψυχή ... και οι οποίες χρειάζεται να "τραφούν" με **Παιδεία** !

Προκειμένου λοιπόν να διεκδικήσει τη μακροβιότητά της , η ανθρωπότητα είναι υποχρεωμένη να αντιληφθεί άμεσα , ότι ένας ασύμμετρα , ανεξέλεγκτα και ξέφρενα πορευόμενος *υλιστικός και τεχνολογικός πολιτισμός* , χωρίς το αναγκαίο για την ισορροπία του , ηθικό και φιλοσοφικό υπόβαθρο , είναι καταδικασμένος να καταρρεύσει , όπως άλλωστε συνέβη σε τόσους κύκλους ακμής και πτώσης μεγάλων για την εποχή τους πολιτισμών και στο παρελθόν , σχεδόν νομοτελειακά ! Και ίσως ο μοναδικός τρόπος να το αποτρέψουμε αυτό , θα ήταν αν ποτέ καταφέραμε , όλες μας οι ενέργειες και οι επιλογές της ζωής μας να μην οδηγούσαν στην *υπερβολή* και στα *άκρα* , αλλά να διέπονταν από το **μέτρο** ! Και τότε , στο μέλλον , με αυτή τη φιλοσοφία σκέψης και με τη γνώση , θα κάναμε ίσως τη μετάβαση από το στάδιο του *τεχνολογικά προηγμένου ανθρώπου Homo Sapiens* , στο στάδιο του "*Συμπαντικού Ανθρώπου*" , του οποίου η νοημοσύνη θα λειτουργούσε προς όφελος ενός γενικότερου "καλού" , έχοντας αποδεχθεί την αναπόφευκτη φθαρτότητα όλων των υλικών πραγμάτων ...